Asperger Bozuklu?u Olan Çocuklarda Weschler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i (WÇZÖ-R)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Asperger Bozuklu?u Olan Çocuklarda Weschler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i (WÇZÖ-R)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17053

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu akademik çal??ma, Figen Öktem taraf?ndan 1998 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, Asperger Bozuklu?u tan?s? alm?? çocuklar?n bili?sel profilini incelemeyi amaçlamaktad?r. Çal??ma, Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i-Gözden Geçirilmi? Formu'nun (WÇZÖ-R) alt test örüntülerini analiz ederek, bu popülasyonda gözlenen zeka da??l?m?n?n kendine özgü do?as?n? ortaya koymay? hedeflemi?tir.

WÇZÖ-R, standart bir zeka ölçüm arac? olmas?na ra?men, bu ara?t?rma spesifik bir klinik grubun (Asperger Bozuklu?u) performans?n? analiz etmesi aç?s?ndan bir uyarlama ve uygulama çal??mas? niteli?i ta??maktad?r. Elde edilen alt test puanlar?, genellikle otizm spektrum bozukluklar?nda görülen sözel ve performans zekas? aras?ndaki belirgin farkl?l?klar? derinlemesine incelemek için kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Asperger Bozuklu?u, WÇZÖ-R, Zeka Ölçe?i, Bili?sel Profil, WISC-R Alt Test Örüntüleri, Psikometrik Analiz, Çocuk Psikiyatrisi.

Yazarlar

Öktem, Figen

Amaç

Bu çal??man?n temel amac?, Asperger Bozuklu?u olan çocuklar?n Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i-Gözden Geçirilmi? Formu (WÇZÖ-R) üzerindeki performanslar?n? kar??la?t?rmal? olarak analiz etmektir. Ara?t?rma, bu çocuklar?n zihinsel yeteneklerinin standart norm gruplar?na göre nas?l farkl?la?t???n? ve özellikle alt testler baz?nda hangi bili?sel alanlarda güçlü veya zay?f olduklar?n? belirlemeyi amaçlam??t?r.

Özellikle, Asperger Bozuklu?u tan?s? alan bireylerde s?kl?kla rapor edilen Sözel Zeka Puan? (S-IQ) ile Performans Zeka Puan? (P-IQ) aras?ndaki tutars?zl?klar?n incelenmesi, bu popülasyonun bili?sel heterojenli?ini anlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Bu analiz, klinik de?erlendirme ve e?itim stratejilerinin geli?tirilmesine bilimsel bir temel sa?lamay? hedeflemektedir.

Yap?

Bu çal??ma, WÇZÖ-R'nin temel ald??? çok faktörlü zeka yap?s?n? kullanmaktad?r. WÇZÖ-R, zekay? bir dizi farkl? alt yetenek üzerinden ölçer; bunlar genel olarak Sözel Bölüm (Verbal Scale)

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve Performans Bölümü (Performance Scale) olmak üzere iki ana bile?ene ayr?l?r.

?ncelenen psikolojik yap?, bireyin genel bili?sel kapasitesi ve bu kapasitenin alt bile?enleridir. Sözel alt testler genellikle kristalize zekay? (dil, bilgi, ak?l yürütme) ölçerken; performans alt testleri ise ak?c? zekay? (görsel-motor koordinasyon, h?z, uzamsal alg?lama) ölçmektedir. Asperger Bozuklu?u olan çocuklarda bu iki ana yap? aras?ndaki korelasyonlar ve sapmalar, bozuklu?un bili?sel imzas? olarak ele al?nm??t?r.

Geçerlik

Öktem'in 1998 tarihli makalesi, WÇZÖ-R'nin Asperger Bozuklu?u olan çocuklardaki alt test örüntülerini inceleyen bir uygulama çal??mas?d?r. Ölçe?in kendisi (WÇZÖ-R), uluslararas? alanda kabul görmü? yüksek geçerlik standartlar?na sahiptir ve Türkiye'deki adaptasyonu da bu standartlara uygun olarak gerçekle?tirilmi?tir.

Ancak, bu spesifik çal??mada (Öktem, 1998) yeni bir geçerlik analizi (örn. yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i) sunulmam??t?r. Çal??ma, ölçe?in mevcut geçerli?ini Asperger Bozuklu?u popülasyonunda klinik anlaml?l?k aç?s?ndan de?erlendirmeye odaklanm??t?r. Bu nedenle, makale içeri?inde do?rudan geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

Orijinal WÇZÖ-R (WISC-R), yüksek derecede güvenilir bir zeka testidir ve tutarl?l?k (iç tutarl?l?k) ve zamana ba?l? kararl?l?k (test-tekrar test) aç?s?ndan geni? çapl? çal??malarla desteklenmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in mevcut güvenilirli?ini varsayarak ilerlemi?tir.

Öktem (1998) çal??mas?, ölçe?in güvenirlik verilerini yeniden hesaplamay? amaçlamam??t?r. Klinik popülasyonda elde edilen alt test puanlar?n?n güvenilirli?i, testin standart uygulama prosedürlerine ba?l? kalmas?yla sa?lanm??t?r. Makalede spesifik güvenirlik katsay?lar?na yer verilmemi?tir.

Faktör Analizi

WÇZÖ-R, David Wechsler taraf?ndan geli?tirilen ve zekan?n hiyerar?ik yap?s?n? temel alan bir model üzerine kurulmu?tur. Ölçe?in faktör yap?s?, Sözel Anlama (Verbal Comprehension), Alg?sal Organizasyon (Perceptual Organization), ??lem H?z? ve bazen de Çal??ma Belle?i gibi faktörleri ortaya koyan kapsaml? faktör analizleriyle desteklenmi?tir.

Öktem'in 1998 ara?t?rmas?, WÇZÖ-R'nin mevcut faktör yap?s?n? do?rulamak yerine, bu yap? içinde Asperger Bozuklu?u olan çocuklar?n hangi faktörlerde belirgin bir ?ekilde dü?ük veya yüksek puanlar ald???n? incelemi?tir. Bu, klinik bir hipotezin mevcut faktör yap?s? üzerinden test

ARABPSYCHOLOGY.COM

edilmesi anlam?na gelmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Klinik Uygulama Çal??mas?

Format: Bireysel olarak uygulanan, yüz yüze, standartla?t?r?lm?? psikometrik zeka testi (WÇZÖ-R)

Mevcut Diller: Türkçe (Türk popülasyonuna uyarlanm?? WÇZÖ-R)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Çocuklar (WÇZÖ-R standart ya? aral???: 6-16 ya?, çal??ma popülasyonuna göre s?n?rl? olabilir)

Popülasyon Detaylar?: Resmi olarak Asperger Bozuklu?u tan?s? alm?? çocuklar.

Test Metodolojisi: WÇZÖ-R alt testlerinin standart uygulamas? ve ard?ndan elde edilen puanlar?n örüntü analizleri (pattern analysis) ve kar??la?t?rmal? istatistiksel yöntemlerle de?erlendirilmesi.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Bozukluklar, Sözel Performans, Gözden Geçirilmi? Zeka Ölçe?i, Figen Öktem, Türk Psikoloji Dergisi, WÇZÖ-R.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Mevcut De?il

Kurum E-posta Adresleri: Mevcut De?il

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? tarihte yazar?n ba?l? oldu?u kurum adresi (Detayl? bilgi makalede yer almaktad?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: WÇZÖ-R'nin kullan?m?, telif hakk? sahibi kurulu?un ve Türkiye'deki yetkili da??t?c?n?n izinlerine tabidir. Bu çal??ma (Öktem, 1998) akademik bir yay?n olup, makale eri?imine izin verilmi?tir. Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: asperger-bozuklugu-olan-cocuklarda-weschler-cocuklar-icin-zeka-olcegi-wczo-r-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ücret: Testin uygulanmas? ve materyalleri ücretlidir. Makalenin kendisi akademik dergi arac?l???yla eri?ilebilir durumdad?r.

Test Y?l? (Çal??ma Y?l?): 1998

Kaynaklar

Öktem, F. (1998). Asperger Bozuklu?u Olan Çocuklarda WÇZÖ-R Alt Test Örüntüleri. *Türk Psikoloji Dergisi, 13*(42), 1-12.
Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: turkpsikolojiyazilari.com

Ölçek Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu çal??ma, WÇZÖ-R'nin (Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i-Gözden Geçirilmi? Formu) standart alt testlerini kullanm??t?r. WÇZÖ-R, telif haklar? korunan, bireysel olarak uygulanan ve karma??k materyaller (kitapç?klar, küpler, resimler vb.) gerektiren on iki alt testten olu?ur. Bu alt testlerin tamam? ticari ve profesyonel gizlilik gerektirdi?inden, maddeleri burada listelenemez. Alt testler genel olarak ?unlar? içerir:

Sözel Alt Testler: Genel Bilgi, Benzerlikler, Aritmetik, Sözcük Da?arc???, Yarg?lama, Rakam Dizisi (iste?e ba?l?).
Performans Alt Testleri: Resim Tamamlama, Resim Düzenleme, Küp Desen, Parça Birle?tirme, ?ifre, Labirentler (iste?e ba?l?).

ARABPSYCHOLOGY.COM